

Vesti iz Jugoslavije

(Zbirna poročila iz Jugoslavije)

VEŠNI PLAZ GA JE ZASUL

Je žel obvestiti svoje sorodnike, da mu je umrla žena

Tragičen dogodek se je pripeljal pri Sv. Duhu na Ostrm vrhu. Tam je pred dnevi umrla žena, ki je pred dnevi umrla žena, ki je pred dnevi umrla žena...

Lodje so šli iskat starčka, ker domnevali, da se mu je gotovo pripetila nesreča v burji in snegu. Toda šele na Jozefov dan so našli starčka — a mrtvega. Na kade, da je starčka na stržnji pri Juguvi bajti spodrsal in je padel, sprožil s tem veliki plaz, ki ga je odnesel nekaj metrov niže, kjer je obležal navenen in v snegu, ki ga je zmrnil.

Stavka religijnih delavcev še traja

Policijska intervencija izzvala spopade

San Francisco, Cal. — (FP) — Stavka delavcev WPA še ne bo končana, temveč se bo najbrž raztegnila na druge distrikte. Izbruhnila je pred dvema tednoma in povzročila že večjo število spopadov zaradi policijskega mešavanja. Policija je spremljala neunijske delavce na delo, ko je distriktna uprava WPA naznanila obnovo gradnje religijnih projektov. Do bitke je prišlo, ko so neunijski delavci skušali prodreti skozi vrste piketov.

Stavkarji so vložili proteste pri mestni vladi in kritizirali župana Rossija, ker je odredil policijsko intervencijo. Mestna odredba proti piketiranju je bila preklicana v marcu, kljub temu pa policija ovira mirno piketiranje. Proti temu je protestirala tudi mestna delavska federacija.

Obravnava proti desetim religijnim delavcem, ki so bili aretirani na obtožbo kaljenja miru v zvezi s stavko, je bila ustavljena, ko se porotniki niso mogli zediniti glede pravoreka. Porota je bila nato razpuščena in sodnik je odredil novo obravnavo, ki se bo pričela 19. aprila.

Iz kampanje tekstilnih delavcev

Hillmanov odbor pričel izdajati čarterje novim unijam

New York. — (UNS) — Tekstilni kampanjski odbor pod vodstvom Sidneyja Hillmana, predsednika Amalgamated Clothing Workers unije, je pričel polagati kamen na kamen pri graditvi nove tekstilne unije, ki ima postati največja industrijska unija v Ameriki z nad milijon članov. Ti kamni so čarterji, katere je TWOC (Textile Workers Organization Committee) pričel izdajati novim unijam.

Carter krajevne unije št. 1 TWOC je dobilo 4000 tapetnih delavcev pri Bigelow-Sanford Co. v Amsterdamu, N. Y. Carter št. 2 so dobili delavci pri Louisville Textile Co. v Louisvillu, Ky.; čarter št. 3 tekstilni delavci pri Schlegel Manufacturing Co. v Rochesterju, N. Y.; čarter št. 4 pa tekstilni delavci v Duluthu, Minn.

Hillman je rekel, da bo TWOC izdajal čarterje novim krajevnim unijam povsod, kjer bo prišlo do sklenitve kolektivne pogodbe. Te unije bodo operirale pod direktnim vodstvom tekstilnega kampanjskega odbora, ki je prevzel United Textile Workers unijo. Pozneje bo konsolidiral v eno organizacijo tudi stare krajevne unije UTW.

nil kolektivne pogodbe z okrog 60 firmami. Med temi je največja Viscose korporacija, ki uposluje 20.000 delavcev in je ena največjih podjetij za izdelovanje umetne svilne na svetu. Pogodba je slična kakor med aytno unijo in General Motors in praktično likvidira kompanijsko unijo.

Delavci so v vseh slučajih, kjer je prišlo do sklenitve pogodbe, dobili zvišanje plač in skrajšanje delovnika na 40 ur v tednu.

V vsej tekstilni industriji, katero je CIO sklenil organizirati, operira tisoče večjih in manjših podjetij. Naloga Hillmanovega odbora je, da podjetnike v tej industriji podvrži uniji. Delo je ogromno in raztreseno po vsej državi. Pričakuje se, da bo šlo še za večjo naglo od rok, odkar je vrhovno sodišče vzdržalo Wagnerjev delavski zakon.

Lewisova organizacija bo morda ustavila sedeče stavke

(Nadaljevanje s 1. strani.)

sklada avtnim stavkarjem, Roebuck pa je kritiziral Hepburna, ker je odredil mobiliziranje državne policije za zatiranje stavke. Premier je obdržal organizatorje CIO zveze s komunističnimi elementi, ki podgizajo nemire v Oahawi, kjer je v teku stavka avtnih delavcev.

Avtni stavkarji so imeli sinoči masni shod, na katerem so soglasno sprejeli resolucijo, ki poziva premierja Hepburna, naj se umakne iz konflikta med njimi in korporacijo General Motors. Župan Hall je dejal, da bi bila stavka kmalu končana, če ne bi korporacija imela opore pri načelniku provinske vlade.

Detroit, Mich., 15. apr. — Okrog 50 šerifskih deputetov je večerj nasloščilo tovarno Yale & Towne Mfg. Co., kjer so delavce oklicale sedeče stavke. Metali so plinske bombe in po enourni srditi bitki so deputiti izgnali 150 stavkarjev iz tovarne. Okrog 300 mestnih policajev, ki so bili mobilizirani, da preprečijo izgredne zunaj tovarne, je opazovalo bitko med deputiti in stavkarji. Veliko število delavk se je zabarikadiralo v drugem nadstropju tovarne, odkoder so metale različne predmete na napadalce. Več oseb je bilo lahko ranjenih v spopadu.

Naskok na delavke je vodil Bernard E. McGraft, pomožni šerif. On je prišel, da aretirata stavkarice na podlagi injunkcije, ki jo je izdal okrožni sodnik Arthur Webster in je določila izpraznitev tovarne. Policija je po bitki aretirala stavkarice in jih odpeljala v zapor.

Odmevi epohalnega odloka vrhovnega sodišča

(Nadaljevanje s 1. strani.)

industrija v meddržavno trgovino in je torej podvržena zveznim zakonom in zvezi z regulacijo delavskih odnosov. Kakor v drugih slučajih, bo tudi teh 18 delavcev dobilo nazaj delo in za mujeeno plačo.

Vsi ti odloki z izjemo Virginia Bus Co. so bili izdani s peti poročilni glasovni. Štirje poročilni sodniki se v manjšinski izjavi bridko jokajo nad stališčem večine in argumentirajo, ako ti slučaj in z njimi vred tovarniške industrije spadajo v meddržavno trgovino, tedaj spada v to trgovino tudi "reja pravišev na Irskem" in "poroka med Johnom Smithom in Mary Brownovo". Po mnenju manjšine bo zdaj vse vrag vzel, deželo in 125 milijonov prebivalcev!

Ti odloki zelo razširjajo moč kongresa. Sodišče mu je prvič v zgodovini priznalo zakonodajno moč nad delavskimi odnosi in razmerami in zelo raztegnilo mejo meddržavne trgovine, katero kongres po ustavi lahko urejuje. Sodišče mu ni dalo le te moči, marveč tudi priliko, da sprejema antidelavske zakone, na primer proti sedečim stavkam, za prisilno arbitracijo sporov in inkorporiranje unij, na katero struno je pričel breknati velebiznis. S tem odlokom bo vprašanje politične akcije delavstva postalo še bolj realno, ker bo v bodoče delavstvo veliko bolj odvisno od vlade ko v preteklosti.

Jeklarski trust se umiče na vsej črti

Organizacija dobila 35.000 novih članov v enem tednu

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Organizatorična kampanja v jeklarski industriji izkazuje velike uspehe v zadnjih tednih. Odkar traja, je bilo ustanovljenih 492 krajevnih unij Zveze železarskih in jeklarskih delavcev v središčih industrije. 51 jeklarskih kompanij je že podpisalo dogovor s unijo in nadaljnje bodo sledile. Bethlehem Steel Corp. in Republic Steel Co. sta nedavno naznanili, da sta pripravljeni pogajati se s reprezentanti unije CIO "v imenu vseh delavcev, ki so člani te unije."

Trdnjava jeklarskega trusta se je pričela majati, ko sta Carnegie-Illinois Steel Corp. in U. S. Steel Corp. podpisali dogovor s unijo jeklarskih delavcev. Število članstva od tistega časa stalno narašča in unija ima že nad 300.000 članov, kar je več kot polovica vseh delavcev, ki so upoštevani v jeklarski industriji. Samo v enem tednu je pristopilo v unijo 35.000 novih članov.

Med zadnjimi kampanjami, ki so podpisale pogodbo z unijo, so Allegheny Steel, Buda Steel in Harveyja, Ill. in Henry Diston Sons Co. v Philadelphiji. Prva je podpisala pogodbo po kratki stavki, ki je izbruhnila v njenih tovarnah v pittsburskem distriktu. Stavka v tovarni Bethlehem Steel Co. v Lebanonu, Pa., je bila preklicana, ko je kompanija pristala na kolektivna pogajanja z uradniki jeklarske unije. Člani unije v tovarnah te kompanije so aktualno zavzeli kompanijske unije, ko so se reprezentantje slednjih na svoji konferenci izrekli za pridružitve k pravi uniji.

Da jeklarski delavci imajo koristi od unije, potrjuje Ameriški železarski in jeklarski institut. Ta je naznanil, da se bodo letni dohodki jeklarskih delavcev zvišali \$130.000.000, ker so bile meje na splošno zvišane, ko se je prva velika korporacija — Carnegie-Illinois Steel — uklonila pred unijo in podpisala pogodbo. Institut pravi v svojem poročilu, da je bila povprečna plača jeklarskih delavcev l. 1929, pred polomom na newyorški borzi, 65 centov na uro, sedaj pa je 78 centov.

Trockij orisal teorijo terorizma

"Vaška metoda je dobra v boju za osvoboditev"

Mexico City, 15. apr. — Odvetnik John Finerty, član ameriške komisije, ki ji načeljuje profesor John Dewey in katerega je izvedel, ali je bil Trockij v resnici vodja zarotnikov, ki so skušali umoriti Stalina, diktatorja Sovjetske unije in druge visoke uradnike, je večerj postavil Trockiju vprašanje, ali je on proti individualnim terorističnim činom in umorom posameznikov iz moralnih ožikov ali valed tega, ker smatra take čine v političnem smislu za neučinkovite.

Trockij je že prej pojasnil, da je njegov konflikt s Stalinom besedna vojna, vojna zaradi idej, v kateri so orožje argumenti, ne noži in bombe. Trockijev zagovornik na tej "obravnavi" je Albert Goldman, čikaški odvetnik, ki skuša dokazati, da Trockij ni skoval zarote proti Stalinu in Sovjetski uniji, kakor so izpovedali stari boljševiški voditelji pri obravnava pred sovjetskimi sodiščem.

Trockij je dejal, da ne bi bil pošten napram sebi, napram Marksu in Leninu, ako bi bil on odredil umor Sergeja Kirova, člana močnega političnega biroja komunistične stranke. Ta zločin bi ne bil samo blaznost, temveč velika bedastost, ker degradira proletarsko vest in mentaliteto. On kot pravi leninist ve, da ne bi dosegel svojega cilja, ako bi dal umoriti nekaj Stalinih pristašev, uničil z eksplozijami nekaj rudnikov in železnic.

Na vprašanje, ali je on proti političnim umorom iz moralnih razlogov ali valed tega, ker so v praksi nepriljubeni, je Trockij odgovoril, da so v deželah, kjer so mase tako zatirane, da se ne morejo posluževati drugih metod v svoji borbi za osvoboditev, upravičeni. V takih okoliščinah ne pride v poštev vprašanje moralnosti. Vaška metoda je dobra, da se mase osvobodijo. "Proletariat v Italiji in Nemčiji je priplezal na vrh hriba, potem pa je strmoglavil v globino, je rekel Trockij. "Sedaj ljudstvo na splošno ne ve, kaj naj miali ali stori. Celo sam skušam prodreti s svojimi idejami med mase, pri tem pa naletim na odpor in obup. Zakaj vse to? Zaradi tega, ker ljudje pravijo, da je glavno vprašanje izbiranje med Hitlerjem in Stalinom. Stalin je terorist, birokratično zanikanje marksistične demokracije, toda Hitler je še slabši. Ljudje me smatrajo za izgnanca, zakaj naj bi me potem poslušali? Jaz sem odšel in oni morajo izbrati. To je tista velika reakcija. Jaz sem šel skozi dve drugi. Revolucionarji morajo biti potrpežljivi. Moji ruski prijatelji mi ne posevčajo nobene pozornosti, ker morajo izbrati med Stalinom in Hitlerjem. Pravijo, da imajo rajši Stalina kakor Hitlerja. Oni so v pravem, toda tok se bo obrnil, najprej na Japonakem, kjer fevdalizem, kakršnega je stiri buržvazni kapitalizem v Franciji v teku revolucije, še obstoji. Nato bo prišla na vrsto Nemčija, saj tako upam. Nadejam se, da se bo tudi Rusija z demokratičnim procesom otresla Stalinske birokracije."

POZOR NAROČNIKOM!

Tem potom opozarjamo naročnike, posebno pa one, ki POSILJAJO za naročnino DENAR V GOTOVINI V PISMU, da naj nika ne delajo tega, ker na ta način se izgubi MILIJONE DOLARJEV v Ameriki. Vselej kadar pošiljate naročnino ali karkoli le, dajte si napraviti posebno nakaznico "MONEY ORDER" ali Express Money Order in raje plačajte tistih par centov za to delo, kakor pa riskirati celo poslano vsoto. Vsa kder pošilja denar v gotovini v pismu dela to na SVOJO odgovornost, ako ne dospe na določeno mesto. Torej bodite previdni! Za upravitelja:

PH. GODINA.

Listen to the Yugoslav Radio Hour of PALANDECH'S TRAVEL BUREAU AND FOREIGN EXCHANGE

Station WWAE, Every Sunday 1 to 3 536 S. Clark St., Chicago. — Har. 3008

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

1637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junja 1907 v državi Illinois

Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S.N.P.J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bul. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1097 E. 169th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:

MATH PETROVICH, predsednik.....283 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....231 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POKOTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....474 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TROCIJ.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19811 Muskota Ave., Cleveland, O.

NADEBNI ODBOR:

FRANK ZAITZ, predsednik.....3301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....35 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POBORA—Korrespondence z glavnimi odbori, ki delajo v št. vrsti, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na vrsto št. predsedstva, naj se pošljejo na predsedništvo. VSE DRUGAŠNJE politične in stvarne, ki se nanašajo na glasila, naj se pošljejo na št. izdajstva. Vse stvari, ki se nanašajo na izdajstvo, naj se pošljejo na št. izdajstva. Vse stvari v vrsti s blagajničnimi posli, naj se pošljejo na blagajništvo. VSE PRITOBE glede poslovanja v št. upravnom odboru naj se pošljejo Franku Kalen, predsedniku gospodarskega odbora. VSE PRITOBE na št. poradni odbor naj pošljejo na John Goršek, predsednika pokotnega odbora. VSE DOPISE in drugi spisi, manjvredni, splošni, navedeni in splošni vsi, kar je v vrsti s glasilom, naj se pošljejo na "PRECVETA", 1637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Executive Office should be addressed as follows: Communications for the executive president should be addressed to him. All communications of money and business concerning lodges and members other than sick benefit should be addressed to secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Goršek, chairman, Judicial Committee.

Vabilo na veliko otvoritev

Grand Opening

Zefran's Tavern - Gostilna

1835 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

V SOBOTO, 17. APRILA

v naših novih prostorih

Uljudno vabim domače občinstvo, da nas posetite, dobra in fina postrežba, sveže pijače in prigrizek bo na razpolago.

Vabi JOHN ZEFRA, st., lastnik

Spomladansko čiščenje? Umivanje posode? Kopače?

Imejte vedno dovolj gorke vode

STANE PRAV MALO!

ZA MALO VSBOTO

\$1 LANKO POSTAVITE AUTOMATIČEN PLOVNOV VODO GRELNIK NA VAŠ DOM

● Sedaj je spomladansko čiščenje lažje in hitreje s pomočjo galonov in galonov gorke vode — brezkončna zaloga vedno na čepu. To je kar vam avtomatičen plinovodni grelnik daje. Vas resni trdopolnega tekanja gori in doli iz gornjih sob v pritličje in obratno kot je bilo po stari navadi, z ročnim gretjem vode. Avtomatičen plinovodni grelec je 100% avtomat.

Vprašajte vašega sosedskega plumburja za popolne podrobnosti ali pa pokličite WA 6000

7 DNI DO JUGOSLAVIJE

BREMEN-EUROPA

Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven zalazni učilno potovanje do LJUBLJANE

All potuje s priljubljenimi ekspresnimi parniki:

COLUMBUS.

HANSA-DEUTSCHLAND

HAMBURG-NEW YORK

Iskrene izkušnje vseh od Hamburga, Bremena ali Hamburga. Pomagali vam bomo preseliti vstaje za obisk ali preseliti vaše evropske sorodnike.

Za polnoletne vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

139 W. Randolph St., Chicago, Ill.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

Pozabila sem, na vse sem pozabila, še spomniti se ne maram; in tudi kaj bi zdaj z njim? Opravila sem z njim, opravila, z vsemi sem opravila. Še videti ne bi hotela zdaj svoje hiše in svojega imetja, najraje ne bi videla kar ničesar več!

"Vidiš, mati," je izpregovoril stari, "v davnih časih je velik svetnik nekoč zagledal v hrano prav takšno plakačo mater, kakor si ti, ki je takisto žalovala po svojem sinu, a po edinem, ki ga je bil tudi Gospod poklical k sebi. 'Ali ne veš,' ji je rekel svetnik, 'koliko se upajo ti otroci pred prestolom božjim? Da, v vsem nebeškem kraljestvu ni nikogar, ki bi se upal več od njih. Ti, Gospod, si nam daroval življenje, govore Bogu, in komaj smo ga uzrli, že si nam ga vzel nazaj. In toli drzno prosijo in vprašujejo, da jih Gospod neugotoma napravi za anjele. In zato, je rekel svetnik, se raduj ti, žena, in ne plaka, tudi tvoj sinko biva zdaj pri Gospodu v zboru njegovih angelov.' Tako je govoril v starih časih svetnik plakači ženi. Velik svetnik je bil in ni mogel povedati neresnice. Zato znaš tudi ti, mati, da zdaj tvoj sinko gotovo stoji pred prestolom Gospodovim ter se raduje in veseli in moli zate Boga. Zato pa tudi ne plaka, ampak raduj se."

Ženska ga je poslušala s pobešenimi očmi in si podpirala lice z roko. Globoko je vzdihnila. "S tem me je tudi Nikituška tolažila, do besedice tako je govoril kakor ti: 'Nesametnica ti,' je dejal, 'zakaj plakaš, najin sinko je zdaj gotovo pri Gospodu Bogu in prepeva z angeli.' Meni govori tako, a sam plaka, vidim ga, da plaka z menoj vred. 'Vem,' pravim, 'Nikituška, kje pa naj bo, če ne pri Gospodu Bogu — samo tu pri naju, Nikituška, tu ga zdaj ni, zraven naju, kakor je prej sedel!' Da bi ga vsaj še enkrat videla, enkrat samkrat pogledala nanj, niti k njemu ne bi stopila, nič ne bi rekla, v kot bi se potuhnila, samo da bi ga še trenutek videla in slišala, kako se igra na dvorišču in pride včasih in vikne s svojim glasom: 'Mamica, kje si?' Samo da bi ga slišala, kako bi šel enkrat po sobi s svojimi nožicami, enkrat samkrat, tuk-tuk, in tolkokrat, tolkokrat se spominjam, kakor je včasih pritekel k meni in kričal in se smejal — samo njegove nožice da bi še slišala, slišala in spoznala! Pa ga ni, batjuška, ni ga in slišala ga ne bom nikoli več! Vidiš, to je njegov pasiček, a njega ni in nikoli več ga ne bom videla ne slišala! ..."

To reki je vzela izpod pazduhe majcen in vzel pas svojega dečka, in kakor hitro je pogledala nanj, je vsa vzdrgetala od lhtenja ter si zakrila oči s rokami in izmed prstov so se ji zdajci curkoma udre solze.

"To je tako," je izpregovoril stari, "kakor že v davnih časih: 'Rahela plaka za svojimi otroki in se ne more utolažiti, ker jih ni več, in taka usoda je namenjena vam materam na zemlji. Le ne utolaži se, saj ni treba, da bi se utolažila; ne utolaži se in plaka, a vselej, kadar plakaš, se neprestano spominja, da je tvoj sinko eden izmed angelov božjih in gleda nate od onod in te vidi in se raduje tvojih solza in kaže nanje Gospodu Bogu. In dolgo bo še trajal ta tvoj veliki materinski plač, toda nazadnje se bo izpremenil v tiho radost in tvoje grenke solze bodo samo solze tihe ganjenosti in očičenja srca, ki odjemlje duši grehe. A tvoje solze sinka se bodo spominjale za pokoj njegove duše; kako mu je bilo ime?"

"Aleksej, batjuška."

"Ljubko ime. Po Alekseju, človeku božjem?"

"Kak svetnik je bil to! Spominim se ga, mati, spominim se ga in tudi tvoje žalosti se spominim v molitvi in tvojega moza, da bi mu Bog dal zdravje. A greh je zate, da ga ostavljaš. Pojdi k možu in skrbi zanj. Tvoj deček bo videl od onod, da si zapustila njegovega očeta, in se bo razjokal zaradi vaju; zakaj motiš njegovo bla-

ženstvo? Saj je živ, živ je, zakaj duša je večno živa; če ga pri vaju v hiši ni, je vendar nevidno poleg vaju. Kako pa naj pride v hišo, če ti praviš, da se ti je hiša primrzila? H komu naj pride, če vaju ne najde skupaj, očeta z materjo? Vidiš, tebi se zdaj sanja o njem in se mučiš, a tedaj ti bo postal blage sanje. Pojdi k možu, mati, še danes pojdi."

"Pojdem, dragi, pojdem po tvoji besedi. Razložil si mi moje srce. Nikituška moj, Nikituška, čakaš me, golobček, čakaš!" je spet hotela naričati ženska, a stari se je bil obrnil k zelo stari ženi, ki ni bila obelena po romarsko, ampak po mestno. Po njenih očeh je bilo videti, da ji nekaj teži srce in da je prišla nekaj povedati. Rekla je, da je podčastnikova vdova, ne od daleč, ampak iz našega mesta. Imela je sinka Vasjenko, ki je služil neke pri nekem komisariatu pa je odšel v Sibirijo, v Irkutsk. Dvakrat je pisal od onod, a zdaj je že leto dni, ker ne piše več. Poizvedovala je po njem, a zdaj že kar več ne ve, kje naj bi še vprašala.

"Pa mi pravi te dni Stepanida Iljinična Bedragina, trgovka, bogata ženska: 'Vzem!' pravi, 'Prohorovna, in vpiši svojega sina za spominščino, v cerkev nesi in spomni se ga za večni mir in pokoj. Pravijo, da mu bo potlej duša vzkoprnala in ti napiše pismo. In to je, pravi Stepanida Iljinična, čista resnica, že velikokrat preizkušena.' Jaz pa vendarle dvomim! ... Solnce ti naše, ali je resnica in ali bo dobro tako?"

"Nikar niti ne misli na to. To je še vprašati sramota. Kako bi neki mogla moliti za pokoj žive duše — in še celo rodna mati! To je velik greh, ne daleč od čarovnije, in Bog ti ga bo odpustil samo zaradi tvoje nevednosti. Rajša moli k nebeški Kraljici, priprošnjici in pomočnici, za njegovo zdravje in za to, da bi ti odpustila tvoje napačne misli. In kaj ti še povem, Prohorovna: ali se tvoj sinko sam kmalu vrne k tebi, ali pa ti prav gotovo pošlje pismo. Tako, zdaj veš. Pojdi in bodi odlejal mirna. Pravim ti, da je tvoj sinko živ."

"Mili ti naš, Bog naj ti poplača, dobronik naš, priprošnjik ti za nas vse in za grehe naše ..."

A stari je bil že opazil v trumi dvojni pogled izmozgane in že na oko sušične, čeprav še mlade seljakinje, ki se je z gorečim koprnjem upiral vanj. Molče ga je gledala, njen oči so nečesa prosile, a bilo je, kakor da se boji stopiti bliže.

"Kaj bi pa ti, dragica?"

"Odreši mojo dušo, predragi," je izpregovorila tiho in brez naglice ter pokleknila in se mu priklonila do nog.

"Grešila sem, oče rodni, mojega greha me je strah."

Stari je sel na spodnjo stopnico in ženska se mu je približala, ne da bi vstala s kolen.

"Vdova sem, že tretje leto," je pričela napol šepetaje, kakor bi jo izpreletaval drget. "Teško mi je bilo omoženi, on je bil star, strašno me je pretepal. Ležal je bolan pa si mislim, ko gledam nanj: In če ozdravi in spet vstane, kaj bo potlej? In tedaj me je obšla ta misel! ..."

"Postoj," je rekel stari in ji nastavil uho tik pred ustnice. Ženska je tiho šepetaje nadaljevala svoje priznanje, tako da ni bilo moči skoro ničesar ujeti. Končala je kmalu.

"Tri leta bo tega?" je vprašal stari.

"Tri leta. Izprva nisem mislila na to, a zdaj sem jela bolehati, težiti me je pričelo."

"Ali si od daleč?"

"Pet sto verst od tod."

"Pri izpovedi si povedala?"

"Povedala sem, dvakrat sem povedala."

"Ali so te pustili k obhajilu?"

"Pustili. Bojim se; umreti me je strah."

(Dolje prihodnjik.)

ko kot bi se jim bližal bel, grmeč in nič dobrega obetajoč oblak. — Ali tisto jesen se je vse to, kot odrezano, končalo.

Polje je slabo obradilo, trpeli so pomanjkanje, poslali so jo služiti. — Še nikdar ni bila pri tujih ljudeh, — ni se jih mogla privaditi. Neprijazni so ji bili. Pri delu se ni znašla.

"Za nič nisi!", se je jezil najo gospodar, hlapi in dekle pa so se ji smejali in jo oponašali. "Kaj sploh znaš?"

"Kraje bi pasla," je poprosila s tihim upanjem, da ji bo ustregel in da se bo tako izognila vsem neprijaznim pogledom domačin.

Od tedaj je bila po cele dneve sama z živino sredi pašnikov na pobočju Svete gore. Igrala se je s cvetjem in mislila na dom, ki je bil daleč, da ni moglo do nje, prodrati zvonjenje svetogorskih zvonov in da ga ni mogla doseči s svojimi pogledi.

Pod njo je ležalo mesto, veliko in belo, z ozko temnomodro vijugo ob svoji desni strani in mogočnim mostom preko nje. Vsako jutro jo je pozdravilo, vse obajano s solncem. Vabilo jo je in mamilo; božala ga je s svojimi pogledi in si želela, da bi se znašla v njem, — saj je bila na teh neskončnih pobočjih, ki so se le polagoma izravnavala, tako sama, tako zapuščen.

Julij, avgust. — Počitnice.

Gospodarjev sin, ki je študiral v nekem oddaljenem mestu, se je vrnil domov. Če ni čital v svoji sobi, je prav gotovo potoval po polju, po gozdovih, ob rekah, po pašnikih — in tudi njej se je večkrat pridružil. Bil ji je dober in priazen, — spraveval jo je o domu, o mladosti in še marsičem. Pripovedovala mu je in brbljala o vsem, kar ji je padlo na misel, da je čimdelj zadržala ob sebi. Tako prijetno so ji bile ure, kadar je bila z njim, — takrat je pozabila na skrbi in mislijo jo je domotožje.

Andrej mu je bilo ime. Prijeten in brez očitkov, ki je ostal spomin na trenutke, ko se mu je prvokrat podala na solnčnati rebr Svete gore, ko jo je nizka trava dražila po bosih nogah, — ko je pozabila na vse in radostna, s polnimi pljuči, vdihavala opojni vonj cvetja krog sebe; — ko ji je on poljubljil lica in ji miloval lase.

Počitnice so se bližale kraju, Andrej se je pripravljal na odhod v mesto, kjer je študiral — takrat je spoznala, da je zanosila.

"Ne skrbi!" jo je tolažil Andrej, ko mu je to priznala. "Vem da ti je težko; — pomagat ti bom. — Samo mojim nikar ne povej; — ne bi naju razumeli. — Oba sva kriva. — Zakaj si mi popustila?"

"Da, zakaj sem mu popustila?" se je vprašala. Vest pa ji ni ničesar očitala in v duši ji je bilo toplo in prijetno.

Andrej je odšel; ostala je sama. Delala je, kot da se ni nič zgodilo, — pa so kmalu opazili, da z njo ni nekaj v redu.

"S kom si se spela?" jo je trdo prijel gospodar.

Ni mu odgovorila.

Hlapi in dekle so se ji smejali, se ozirali na njo in si namigavali, kadar je prišla med nje. Bolelo jo je to — izogibala se jih je in ni več prihajala v služinčisko s sobo. Zjutraj je vstajala zgodaj, — večerjo pa si je nosila v svojo sobico pod stopnicami.

Do zadnjega dne je delala, — a čim si je malo opomogla od poroda, so ji odpovedali in morala je od hiše. Da bi se vrnila domov, jo je bilo sram; — poiskati je hotela Andreja. Prosila je po vaši — ali nikjer je niso lepo sprejeli.

"Poberi se s svojim pankrom!" je slišala skoro pri vsaki vratih in le redkokje so ji ponudili kos kruha ali kako krpo za otroka. Po vrtovih je pobirala sadje in si z njim tolažila najhuši glad, — otrok pa ji je jokal. V njenih izsušenih prsih ni bilo več mleka.

Mesto in še bolj želja, da najde Andreja sta jo vabila. — Ni se znašla v mreži njegovih zapletenih ulic brez kraja, širokih in ozkih, temnih in bajno razsvetljenih, bleščočih in umazanih; — tuje so ji bile hiše v njem in še bolj tuji ljudje, hiteli z neumljivo naglico po svojih opravkih, ne meneč se zanj, ki je prvokrat zašla v mesto, —

kot da je njihova in da že dolgo živi med njimi.

In začel se je križev pot, z otrokom v naročju, po širokih, belih, kamenitih stopnicah, pogrnjenih ponekod z mehkiimi preprogami, v prvo, drugo, tretjo, četrto nadstropje mestnih palač z velikimi okni, mogočnimi vhod, umetnimi prizidki. Odpirale so ji vrata služkinje z belimi čepicami in čistimi predpasniki ali še lepše milostljive — in jih spet zapirale, čim so jo ugledale; — iz predsobe pa je bilo slišati še dolgo potem ne preveč prijazen glas, tarnajoč o krizi in kdo ve o čem še.

Nimamo nič! — — — Sami smo siromaki!"

A sinko ji je jokal na prsih in zaman iskal v njih hrane. — Bolelo so jo roke. Vedno ga je morala stiskati k sebi, da ji ne bi ozebel. — Bolj se je vlekla, kot hodila od hiše do hiše, vrat do vrat, — — — dokler je mogla. — Potem se je odločila. Otrka je dobro zavila, mu obesila srebrn križec, privezala na navadnem traku, okoli vratu, — pripela listek z imenom "Andrej" na krpe, ga poljubila in ga položila na prag neke hiše. Zastanila si je ušesa, da ne bi slišala njegovega joka in zbežala proč — — —

Da, pred šestnajstimi leti. In potem ...

"Andrej," je rekla in nekaj toplega, mehkega je bilo v njenem glasu.

Pogledal jo je začudeno.

"Ti veš kako mi je ime? — — — Kdo ti je povedal?"

Nasmehnila se je. Dve grenki potezi sta se ji pojavili v kotu ustnic.

"Povej mi, si že kdaj pomislil, kakšna bi mogla biti tvoja mati — in zakaj se še ni vrnila?"

"O da! Mnogokrat mislim nanjo! — Delavka je — — — Pere po hišah ali služi pri kom, — ali pa dela v kakšni tovarni, da si lahko zvečer kupi kos kruha. Osiveli so ji že lasje, čelo ji je zgubano, roke trudne, — toda oči so ji še žive, prijazne in globoke, — kot so tvoje. — Prišla bo, prav gotovo bo prišla. Stisnila me bo k sebi, mi pogledala v oči in mi rekla: 'Sinko moj, — oprosti mi! Zapustila sem te, ko me še nisi poznal in pozno sem te poiskala, — pa nisem mogla drugače. Toda vrni se mi, da te nikdar več ne zapustim.'"

Vzdihnila je in povesila pogled.

"Tudi jaz sem mati; — — — tudi jaz imam sina," mu je priznala.

"Tudi ti imaš sina?" se je začudil in usmiljenje je zvenelo v njegovem glasu. "Dosti prida pač ne more biti tvoj sin — — — Lepega mu nisi mogla pokazati, niti ga naučiti. — — — Jabolko ne pade daleč od drevesa — — —"

Ni mu odgovorila. Vstala je in si dala opraviti z zavoso na oknu, da bi skrla bol, ki ji je legla v dušo.

"Oprosti! — — — Nisem te hotel razžaliti!"

"Ah nič! — — — Pusti to! — — — Lagala sem ti. Nisem mati in tudi sina nimam. — — — Nimam pravice, da bi bila mati. — — — Mati je nekaj velikega, lepega, svetega, — — — mene lahko počastiš z najnižjo pasovko in ne bom ti jo smela zameriti, — — — Kaj bi sin s tako materjo, ki je vedno vsakomur na razpolago?!"

— Da, tvoja mati ni vlačuga, kot sem jaz; — — — z delom si služi kruh in hrepeni po svojem sinu. Mogoče se bo vrnila, — — — toda če se bo, se bo vrnila taka, kot živi v tvojih mislih, — ali — — —

"Ali?"

"Čakam jo," je rekel Andrej in ni mogel skriti hrepenenja v sebi.

— — — Zvonovi v katedrali so utihnili; mestne ulice so se u-

VAŠE DRUŠTVO

Koliko je vredno Vaše društvo, ustanova, zbor, klub, ali dom? Da-li zasluži, da tudi širša javnost live zanj potem "Narodnega Adresarja", ki bo uvrstil zapis o kakih 6.000 raznih organizacij?

Ako žast Vaše organizacije toliko zasluži, pošljite takoj (1) njeno ime, (2) kje in kdaj obdajate svoje seje, (3) imena predsednika, tajnika in blagajnika, in (4) društveno addresso "NARODNEMU ADRESARJU," 156 Fifth Avenue, New York City.

(Ni treba vpsati podatke glede podružnic naših Jednot in Zvez).

Errol Flynn, filmski igralec in pisatelj.

mirile. Pozno je že bilo. Andreja se je loteval spavec.

"Lahko noč!" se je poslovil.

"Hvala ti za vse!"

"Lahko noč," je odgovorila tiho. "In mnogo sanjaj o materi; — — — sanjaj o takšni, kakršno si si zamislil. — — — Nikdar ne pozabi zanj!"

Ostala je sama. Razbeljeno čelo je pritiskala na okensko steklo, solze so ji tekale po licih, neizrečno težko ji je bilo v duši. Nekaj se je zrušilo v njej, nekaj velikega, orjaškega; — nekaj, kar ji je ustilo, da bi se popolnoma vrgla v naročaj ulice: upanje. Upanje, da ji bo najbolj ljubljeno bitje, ki mu neumiljenost srca niso dala, da bi ostalo pri njej in ki so mu bile posvečene vse njene misli, — da ji bo to

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 19. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enake, za člani ali nečlani \$1.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.00 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, red, da je list predrag za člani S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Člani Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Člani v Chicago je \$1.00
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 4.50
2 tednika in..... 2.50	2 tednika in..... 2.50
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 2.40
4 tednike in..... 1.30	4 tednike in..... 1.30
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.30
Za Evrope je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupen, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro katar tah članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skraj naročena na dnevniki Prosveto, to takoj nanamitni upravitelju lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storite, tedaj mora upravitelstvo snižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilajte k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva \$.....

3).....Čl. društva \$.....

4).....Čl. društva \$.....

5).....Čl. društva \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čestitke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerno, enako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telephone Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam, se drže na željo tudi vse ustrezne poizkušnje.

Naročite Mladinski list, najboljše mesečnik za slovenske mlade.

Rijavec Vladimir:

MATI

Prazno pločevinasto vedro so pozabili pred njegovimi vrati. Spodtaknil se je vanje, poglasno zaklet, otipal ključavnico, odklenil in odprl. V nos mu je udaril vonj po opranem, šele napol posušenem podu.

"Moj sosed?" je vprašal tedaj glas izza priprtih vrat.

Andrej ni odgovoril.

"Pridi k meni! — — — Hočeš?"

Bolj iz radovednosti kot z željo, je vstopil v njeno sobo. — Pogrnila je mizo, postavila nanjo krožnik s par kosi potice in mesom ter steklenico vina.

"Vsedi se!"

"Kaj bi pri tebi? — Nisi več mlada — in jaz nimam denarja — — —"

"Ni treba. — Pusti danes to! — Velika noč je. Nočem biti sama! — Ostani!"

Ostal je. Večerja in vino sta ga udobrovoljila. Gorela so mu lica in prijetno se je počutil. — Njeni pogledi so ležali na njem, kot da mu hočejo prodrati in pogledati v dušo. Niti najmanj

mu niso bili nevšečni, — tople, prijazne in sočutne jih je občutil in nekaj ga je sililo, da bi tej ženi, ki jo je danes prvokrat areal, a se mu je zdelo, da jo vendarle od neke pozna, pripovedoval o sebi, o skrbeh in željah, ki jih ima in ki ga težijo.

"Najdenček sem," je potožil.

Zmedla se je malo, lica so ji lahko pobledele, — a začudila se ni. Obrnila se je proč — in ko ji je spet pogledal v obraz, je opazil, da so se gube na njenem čelu zostrile.

"Pred šestnajstimi leti so me našli na pragu te hiše. Listek z mojim imenom je bil pripet na krpah, v katerem sem bil zavil in krog vratu sem imel to-le, glej!"

Odšel si je ovrtnik in izvlekel izpod srajce droben srebrn križec, obeljen na navadnem traku.

"To mi je edini spomin na mater," je rekel in ga poljubil.

"Ostal si v hiši, kjer so te našli ..."

"Da, ostal sem ... Moji hraniteljci so se pred leti odselili, — jaz sem ostal. Zaradi matere sem ostal. — Če je še živa, se bo

gotovo spomnila, kje me je pustila — in vrnila se bo!"

"Mogoče se bo res vrnila," je pristavila kot brez misli. — "Bi rad, da bi se vrnila? — In kaj bi ji dal, če bi se vrnila?" je vprašala živahneje.

"Vse! ... Pogledj!"

Stisnil je pesti in skrčil roke v komolcih, da so pokali rokavi nad misličavimi vzboklinami, ki so nastale.

"Vse bi ji dal! Svoje roke, svojo moč, svoje življenje! ... Saj to je tudi vse, kar imam, — a mislim, da bi bilo dovolj za naju oba."

"Pripoveduj še!", so se ji zalakrile oči. Naasmehnila se je in gube na čelu so ji izginile.

Pripovedoval ji je; veda se je bliže k njemu, ga poslušala — in mislila nase. — Kako lepo bi bilo, da ni preteklosti!

Osemnajst let je imela takrat. Najmlajša je bila v družini in nobeden jo ni silil do tedaj k delu. Potepala se je po gozdu in atikala za ptičjiimi gnezdi; dražila pse skozi ograjo, da so se kot divji zaganjali proti njej; podila po cesti goši, ki so prestrašene gagale ter dvigale s perotini prah, da je mimoidočim izgleda-